

# СТАТИСТИКА РАЗВЕДЕНИХ БРАКОВА

## ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање се спроводи на основу Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09) и Програма званичне статистике у периоду од 2016. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 55/15).

## МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

### Циљ статистичког истраживања

Статистика разведених бракова прикупља податке о правоснажно разведеним, поништеним и за неважеће проглашеним браковима од стране надлежног суда.

### Извештајне јединице

Податке о разведеним браковима прикупљају и достављају надлежни судови.

### Садржај статистичког истраживања

Истраживањем о разведеним браковима прикупљају се подаци о сваком законски разведеном, поништеном и за неважећи проглашеном браку, о суду надлежном за развод брака, подаци о мужу и жени (раније брачно стање, брак по реду, последње заједничко пребивалиште, о активности мужа и жене, држављанству, националној припадности, највишој завршеној школи, броју живорођене деце из овог брака и броју издржаване деце која су/нису рођена у овом браку, лицу коме су додељена деца и др.).

### Обухват

Вођење евиденције о разведеним браковима врши се од стране надлежних судова.

За разведене бракове груписање се врши према последњем заједничком месту сталног становања супружника. Тако су резултати демографске статистике обрађени по принципу места сталног становања, што одговара концепцији уобичајеног становништва примењеној у попису становништва 2011.

### Метод, време и извори за прикупљање података

Судије попуњавају статистички образац о разведеном браку користећи метод интервјуа и извештајни метод (преузимањем података из судских списа).

Прикупљање података за истраживање о разведеним браковима се врши на месечном, а агрегирање се ради на годишњем нивоу.

### Обавеза заштите индивидуалних података

Обавеза заштите индивидуалних података темељи се на члану 3 одредбе за заштиту давалаца података, члановима 44, 45, 46, 47, 48 и 49 одредбе о поверљивости Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

### Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

*Брак.* Породичним законом („Службени гласник РС“, број 18/05) брак је дефинисан као уређена заједница живота жене и мушкарца.

*Трајање брака.* У статистици разведених бракова трајање брака који се разводи је изведено обележје изражено у навршеним годинама трајања законске брачне заједнице. Број година трајања брака изводи се као разлика између датума развода и датума закључења брака.

*Сћаросиј мужа/жене* се изражава у навршеним годинама живота. Рачуна се на основу датума рођења лица и датума када се случај (развод брака) десио.

*Национална припадност.* Подаци о националној припадности мужа/жене прикупљани су на основу слободног изјашњавања лица. Грађанима је Уставом зајамчена слобода изјашњавања, као и могућност да се не изјасне о својој националној припадности.

Груписање података статистике разведених бракова по овом обележју извршено је према класификацији националне припадности која је примењена у попису становништва 2011. године.

**Највиша завршена школа.** Под највишом завршеном школом подразумева се врста школе чијим је завршавањем стиче највиши степен образовања, без обзира на то да ли је школска спрема добијена завршавањем неке редовне школе или школе која замењује редовну школу, односно да ли је добијена полагањем испита у редовној школи или завршавањем неког курса за редовно школовање у формалном систему образовања. Подаци о највишој завршеној школи објављују се према следећим групама: без школе, непотпуна основна школа (1-3 разреда основне школе и 4-7 разреда основне школе), основна школа, средња школа, специјализација после средње школе, виша школа, висока школа/факултет/академија, мастер/магистратура и докторат.

**Активност.** Подаци о активности прикупљају се за мужа/жену и исказују агрегирано према следећој подели: обавља било какав плаћени посао у новцу или у натури или ради као неплаћено лице у радњи члана породичног домаћинства или на породичном имању, активно тражи посао или покушава да започне самосталан посао, пензионер, лице које обавља само кућне послове у свом домаћинству, ученик/студент, лице са приходима од имовине и остало.

**Занимање.** По овом обележју агрегирана су економски активна лица према врсти послова које обављају у циљу стицања средстава за живот. Сва занимања су у обради груписана према класификацији занимања примењеној у попису становништва 2011. године.

## Ниво репрезентативности података

Подаци о разведеним браковима доступни су за ниво општина, области и републике.

Републички завод за статистику од 1998. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

## Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Истраживање о рођеним спроводи се према методологији која је усклађена са препорукама:

*UN Principles and Recommendations for a Vital Statistics System Revision 2, Regulation (EU) No 1260/2013 of the European Parliament on European demographic statistics, Regulation (EU) No 205/2014.*

## ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

---

### Органи за спровођење истраживања (*одговорни произвођач званичне статаистике*)

Републички завод за статистику као одговорни произвођач званичне статистике закључених бракова утврђује инструменте за спровођење истраживања, израђује методолошко упутство, шифарнике потребне за истраживање, припрема и штампа обрасце и дистрибуира их подручним одељењима.

Подручна одељења дистрибуирају обрасце извештајним јединицама на својој територији, прикупљају попуњене обрасце, врше контролу обухвата, контролу тачности и потпуности података, као и унос и исправку података.

Коначна контрола, анализа, табелирање и публикување података врши се у Републичком заводу за статистику.

### Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на члану 26, а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 52 Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

### Роковник основних фаза спровођења истраживања

(*укључујући и публикување иодака*)

1. Припрема и штампа образаца: септембар – новембар.
2. Слање образаца подручним одељењима до 31. новембра (извештајним јединицама до 31. децембра).
3. Пријем образаца у подручним одељењима, контрола и слање исправних података у електронској форми према Заводу:
  - подручна одељења до 1. априла,
  - Сектор за статистику АП Војводине до 1. маја.
4. Логичка и рачунска контрола, табелирање и израда резултата у Заводу до 1. јуна.
5. Израда саопштења „Закључени и разведени бракови у Републици Србији“ СН50 до 30. јуна.

## ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

---

### Упитник

При спровођењу годишњег истраживања о разведеним браковима користи се статистички образац о разведеном браку – образац **РБ-1**.

### Упутство за попуњавање упитника

Републички завод за статистику је објавио Упутство за судије о попуњавању статистичког обрасца о разведеном браку број 55 (Београд 2014).

### Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању (са обавештењем где се могу пронаћи)

У истраживању о разведеним браковима користе се:

- систематски списак насеља у Републици Србији и
- класификација занимања.

Систематски списак насеља у Републици Србији налази се на сајту Републичког завода за статистику Србије на адреси: <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/Public/PageView.aspx?pKey=321>

### Списак публикација у којима се објављују методологија и резултати истраживања (у штампаном облику и/или у оквиру интернет презентације)

Методолошка објашњења о статистици разведених бракова налазе се у едицији Методологије и стандарди: Упутство за судије о попуњавању статистичких листића о разведеном браку број 55 (Београд 2014) и Кодексима за шифрирање статистичких образаца (Београд 2015), као и на сајту завода на адреси: <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/Public/PageView.aspx?pKey=164>

Резултати се публикују у саопштењу „Закључени и разведени бракови у Републици Србији“ и у публикацијама „Демографска статистика“, „Статистички годишњак Републике Србије“, „Општине и региони у Републици Србији“ и осталим тематским публикацијама. Све публикације доступне су у штампаном облику, као и на интернет презентацији завода на адреси: [www.stat.gov.rs](http://www.stat.gov.rs).

Контакт особа – Гордана Јордановски, локал 270.